

13. Gaia

Infekzioen tratamendu farmakologiako Odontologian

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa
 - A. Infekzio bakterainoan Odontologian
 - B. Antibiotiko erabilienak Odontologian
 - C. Farmako antibakterianoen eragin kaltegarri orokorrak
 - D. Antibiotikoen elkarrekintzak
 - E. Antibiotikoak erabiltzeko jarraibideak
 - F. Infekzio odontologikoen tratamenduaren porrota
 - G. Profilaxi antibiotikoa
2. Antifungikoen preskripzioa
 - A. Mikosi orofaringeoak
 - B. Aho-mikosien tratamendua
 - C. Mikosi orofaringeoen tratamenduaren jarraibideak
3. Antibirikoaren preskripzioa
4. Antiseptikoen preskripzioa

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

A. Infekzio bakterianoak Odontologian

Prebalentzia handia (antibiotikoak hartzearen 3. kausa)

Larrialdi odontologikoaren arrazoi bat

Guztiek ez dute behar tratamendu antibiotikoa

Infekzio bakteriano odontologikoak:

Txantxarra

Pulpitisa

Abszesu periapikala

Gingibitisa

Periodontitisa

Perikoronaritisa

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

A. Infekzio bakterianoak Odontologian

Infekzio odontologikoa izan daiteke:

Endogenoa: Mikroorganismo saprofito ez oso patogenoek sortutakoa

Polimikrobiarra: Anaerobia % 95 /aerobia

Anaerobia: Kasu guztien %95. Nekrosia sortzen dute, antibiotikoaren heldzea infekzio gunera ostopatuz

Orokorrean, antibiotikoaren hautaketa modu enpirikoan egiten da

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

B. Antibiotiko erabilienak Odontologian

Amoxizilina + azido klabulanikoa

Amoxizilina

Klindamicina

Metronidazol + espiramizina edo β -laktamikoak

Azitromizina

Eritromizina

Doxiziklina

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

B. Antibiotiko erabilienak Odontologian

Amoxizilina. Amoxizilina + az. klabulanikoa

Amoxizilina: Bacterizida, az. klabulanikoa: β -lactamasen inhibitzailea

Erabilgarritasuna Odontologian: Bakteria haunitzdun infekzio odontogenikoak (aerobioak eta anaerobioak)

Kontraindikazioak: hipersentikortasuna, mononukleosi infekziosoa, alkoholikoak neuropatiarekin

Elkarrekintzak beste antibiotikoekin, antikoagulatzailuekin eta antisorgailuekin

Eragin kaltegarriak:

Urdail-hestekoak (%15), batez ere + az. klabulaniko

Hipersentikortasuna (%1-5)

NSZeko eraginak

Gaininfekzioak

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

B. Antibiotiko erabilienak Odontologian

Klindamicina

Bakteriostatikoa, 2. aukerakoa penizilinei alergikoetan.

Espektrua zabala (aerobio, anaerobio)

Urdail-narritadura saihesteko jatekoekin hartzea gomendatzen da

Eragin kaltegarriak:

Urdail-hestekoak

Anorexia

Zapore mingotsa

Gaininfekzioak

Kolitis pseudomembranosoak

Hepatotoxikotasuna

Hipersentikortasuna (azaleko negalak)

Fotosentsibilitatea

Min muskularra

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

B. Antibiotiko erabilienak Odontologian

Metronidazol. Metronidazol + espiramicina

Bakterizida oso eraginkorra anaerobioek eragindako infekzioak tratatzeko: gingibitis ultzeratiba nekrozatzaile akutua (GUNA) eta perikoronitis akutuan, abszesuak

Espiramicina edo β -laktamikoekin elkartua ematen da

Alkoholarekin elkarrekintza (antabus eragina, antikoagulatzaileekin elkarrekintza)

Eragin kaltegarriak:

Urdailekoak (ohikoak baina arinak): zapora metalikoa, goitikak, mina, xerostomia

Neurologikoak (parestesiak, ataxia,...)

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

B. Antibiotiko erabilienak Odontologian

Doxiziklina

Erabilgarritasun oso mugatua odontologian (tetrziklina bat da): gaztaroko periodontitis lokalizatua, osteítis albeolarraren kasu batzutan.
bakteriostatikoa

Ura edo zukuekin hartu (ez hartu esnekiekin, antiazidoekin, ezta burdinarekin, kelato xurgagaitzak sortzeko arriskuagatik)

Esofagitisa saihesteko ez oheratu farmakoa hartu eta berehala

Kontraindikatu umetan eta haurdunaldian

Eragin kalteagarriak:

Teratogenia: haurdunaldian hartuz gero, umearengan hortz eta hezurren garapenean arazoak

Hortzen kolorazio itzulezina (umetan kontraindikatu)

Hipersentikortasuna, fotosentikortasuna

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

B. Antibiotiko erabilienak Odontologian

Azitromizina. Eritromizina

Makrolido bakterioestatikoak, espektrio antibakteriano zabala

Erabilgarritasuna Odontologian: Amoxizilinaren ordezkoa hipersentikortasun kasuetan

Jatekoek xurgapenean eragiten dute

Elkarrekintzak antiazidoekin, atorbastatinarekin,... Makrolidoak inhibitzaile entzimatikoak dira

Eragin kaltegarriak:

- Min epigastrikoa
- Ototoxikotasuna
- Arritmiak
- Pankreatitis akutua
- Urduritasuna
- Hipersentikortasuna

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

C. Farmako antibakterianoen eragin kaltegarri orokorrak

Urdail-hesteko arazoak (guztiek)

Gaininfekzioak

Kolitis pseudomembranosa (amoxizilina, klindamizina)

Hipersentikortasun erreakzioak (amoxizilina)

Hortz eta hezurretan arazoak (garapena, kolorazioa) (doxiziklina)

Fotosentsibilitatea (doxiziklina, klindamizina)

Odol diskraziak

Teratogenia (metronidazol, doxiziklina)

NSZeko sintomak

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

D. Elkarrekintza farmakologikoak antibiotikoekin

Elkarrekintzak antibiotiko bakoitzarentzak espezifikoak dira

Elkarrekintzak:

Antikoagulatzaileekin

Antisorgailuekin

Beste antibiotikoekin:

Talde berekoak → Eragin gehigarria edo ez eraginik

Bakterizida hazkuntza aldian + bakterizina atsedean aldian → *Sinergia*

Bakterizida hazkuntza aldian + bakterioestatiko → *Antagonismo*

bakterizina atsedean aldian + bakterioestatiko → *Ezin aurretik jakin*

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

E. Antibiotikoak erabiltzeko jarraibideak

Aho bidea erabili ahal denean eta erabilpenari buruzko jarraibideak eta oharrak eman

Alergiaren susmoa edo zalantza badago, beste antibiotiko bat agindu

Dosi egokiak ahalik eta denbora gutxienez agindu

Infekzio odontogenikoa:

β -laktamikoak (amoxizilina edo amoxizilina + az. klabulanikoa)

Paziente alergikoa: klindamizina, azitromizina, espiramizina

Gingibitis ultzeratibo nekrozatzailea:

metronidazol+espiramizina edo β -laktamikoak

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

F. Infekzio odontologikoen tratamendu farmakologikoaren porrota

Arrazoi posibleak:

Tratamenduaren dosi eta iraupenak ez egokiak

Antibiotikoen aukeraketa ez egokia

Profilaxi moduan erabilpen ez egokia

Antibiotikoekin tratatu ezin diren kasuetan antibiotikoekin tratatzea (pulpitis itzulezina)

Erresistentziak

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

1. Antibiotikoen preskripzioa

G. Profilaxi antibioikoa

Helburua: Arriskudun pazienteetan endokarditis bakterianoa saihestu

Noiz?

Kirukia aurretik

Ze kasutan?

Zauriaren bidez infekzio lokala saihesteko edo urrutiko infekzioak saihesteko (amoxizilina edo klindamizina dosi bakarrean interbentzioa baino 1 ordu lehenago)

Antibiotikoak

Amoxizilina edo klindamizina aho-prozedura baino ordu bete lehenago

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antifungikoen preskripzioa

A. Mikosi orofaringea

Candidiasis pseudomembranosa akutua muguet

Candidiasis eritematosa (atrofiko) akutua

Hortz-protesien ondoriozko estomatitisa

Candidiasi hiperplasika kronikoa

Keilitis angularra

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antifungikoen agindua

B. Ahoko mikosien tratamendua

Lehen aukerakoak

Antifungiko topikoak (mikosi arin/moderatuak)

Mikonazol (gel moduan)

Nistatina (irakuzketak)

Antifungiko sistemikoak immunoeskasia duten pazienteetan, kasu larrietan, erresistenteetan

Flukonazol (aho-bidetik)

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antifungikoen agindua

B. Ahoko mikosien tratamendua

Mikonazol

Gel edo tabletetan

Gelak zapora atsegina eta ahoan itsasten da

Erabilgarritasuna: *Candidiasis orofaringea* eta ordeko hortzak eragindako estomatitisa

Xurgapen eskasa

Eragin kaltegarriak: lekuko narritadura, gorakoak eta goitikak, beherakoak (tratamendu luzeak); erreakzio alergikoak, hepatitis (arraroak)

Elkarrekintzak: antikoagulatzaileak, aho bideko antidiabetikoak

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antifungikoen agindua

B. Ahoko mikosien tratamendua

Nistatina

Aplikazio lokala (4 aldiz/egun)

Erabilgarritasuna: *Aho-kandidiasia* ordezko hortzak eragindako estomatitisa, *antibiotikoen ondoriozko kandidiasia* eta ezpainetako kandidiasi mukokutaneoak

la ez da xurgatzen

Eragin kalteagarriak: zapore mikatza eta goragaleak

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antifungikoen agindua

B. Ahoko mikosien tratamendua

Flukonazol

Aho-bidetik (7-14 egun)

Kasu larrietan eta inmunoeskasiadun pazienteetan

Elkarrekintza ugari (inhibitzaile entzimatikoa): Antikoagulatzaileak, hipogluzemiatzaileak, amitriptilina, bentzodiazepinak, ziklosporina, haloperidol, kortikosteroideak,...

Eragin kaltegarriak: gorakoak eta goragaleak, idorreria, min abdominala, cefalea

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

2. Antifungikoen agindua

C. Mikosi orofaringeoen tratamendurako jarraibideak

Tratamenduaren iraupena: 2-6 aste

Nistatina eta mikonazol topikoak maiztasun handienarekin ematen diren antifungikoak dira Odontologian

Protesiak ere tratatu behar dira berrinfekzioak ekiditzeko

Pazientearen faktore sistemikoak ere kontuan izan, batez ere aho mukosan infekzio mikotikoa pairatzeko arriskua dutenetan (immunoeskasia)

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

3. Antibirikoek preskripzioa

Odontologian lehen aukerako farmako antibirikoa: Aziklobir

Erabilgarritasuna:

Herpes simple orofaringeo eta ezpainenakoa (bereziki immunoeskasiadun pazienteetan): **Aziklobir topikoa %5** (5 aldiz/egun)

Aldi prodromikoan eman behar da eraginkortasuna ziurtatzeko!

Gingiboestomatitis herpetiko akutua: **Aziklobir aho-bidetik** (500- 1.000 mgr/egun 10 egunetan zehar)

Eragin kaltegarriak: Ahoan inurritze eta erretze sentents azioa (administrazio topikoa); zefalea, goragaleak, ondoez orokorra eta nerbio sistema sintomak (aho-bidetik)

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

4. Antiseptikoen preskripzioa

Antiseptiko egokiak bete beharreko baldintzak:

Espektruz zabaleko germizida

Bakteria, onddo, virus eta protozoen aurkako aktibitatea

Difuzio egokia

Zorne eta odolaren presentzian aktibitatea izatea

Esposizioaldi laburra behar izatea

Narritatzailea ez izatea

Ez xurgatzea

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

4. Antiseptikoen preskripzioa

Hortz-xaflaren kontrako antiseptikoak bete beharreko baldintzak:

Segurua: ez toxikoa, ez narritagarria, ez alergenoa

Patogenoen aurkako espezifikotasuna

Gainazalera itsatsi

Erresistentziarik ez

Zapore atsegina izan

Dastamena ez aldatu

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

4. Antiseptikoen preskripzioa

Klorhexidina

Ekintza azkarra eta itsaskortasun indize altua

Aho-irakuzketak % 0,2

Erabilgarritasuna: Hortz-xafla
Gingibitisa
Kirukia ondoko infekzioak sahiesteko

Eragin kaltegarriak:
Hortz eta mihiaren kolorazio marroia
Zapore ez atsegina
Dastamenaren aldaketak
Ultzerak ahoan
Kalkulu supragingibalak

Infekzioen tratamendu farmakologikoa Odontologian

4. Antiseptikoen preskripzioa

Klorhexidina

Odontologian erabilgarritasunak:

Aldi laburrak:

Kirukia periodonto
Masailhezurraren hauztura
3. haginaren erauzketa
Kirukia aurretik

Tratamendua: GUNA

Ordezko hortzen ondoriozko estomatitisa
Aftak ultzerekin

Aldizkako aplikazioak: Ordezko hortzen ondoriozko estomatitis errepikakorra

Mantenuzko tratamendu periodonto
Txantxarraren prebalentzia altua
Implanteak

Aldi luzeak:

Inmunoeskasia, elbarritasunak